II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 7ης Μαΐου 2004

όσον αφορά το καθεστώς ενισχύσεων το οποίο προτίθεται να εφαρμόσει η Ιταλία υπέρ των συναλλασσομένων του γεωργικού τομέα στην επαρχία Campobasso

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2004) 1634]

(Το κείμενο στην ιταλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(2005/319/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με την επιστολή της από 29 Νοεμβρίου 2000, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 30 Νοεμβρίου 2000, η μόνιμη αντιπροσωπεία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση κοινοποίησε στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης, την απόφαση αριθ. 629 της τοπικής αυτοδιοίκησης του Campobasso, της 29ης Δεκεμβρίου 1999.

(2) Με τις επιστολές της από 8 Φεβρουαρίου 2001, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2001, από 21 Φεβρουαρίου 2001, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2001, από 12 Ιουνίου 2001, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 14 Ιουνίου 2001, και από 11 Σεπτεμβρίου 2001, η οποία πρωτοκολλήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2001, η μόνιμη αντιπροσωπεία της Ιταλίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση διαβίβασε στην Επιτροπή τις συμπληρωματικές πληροφορίες που ζητήθηκαν από τις ιταλικές αρχές με τις επιστολές της 12ης Ιανουαρίου 2001, της 26ης Απριλίου 2001 και της 7ης Αυγούστου 2001.

(3) Με την επιστολή της από 13 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή κοινοποίησε στην Ιταλία την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης, κατά της ενίσχυσης αυτής.

(4) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [1]. Η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με το εν λόγω μέτρο.

(5) Οι ιταλικές αρχές δεν υπέβαλαν καμιά παρατήρηση σχετικά με τα εν λόγω μέτρα. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις από κανέναν άλλο ενδιαφερόμενο.

II. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

1. Το καθεστώς ενισχύσεων

(6) Η εν θέματι απόφαση προβλέπει τη χορήγηση ενισχύσεων υπό μορφή επιδοτούμενων δανείων με ποσοστό 2 %, έως κατ' ανώτατο όριο 20 εκατ. ιταλικών λιρών (ITL) (10 329 ευρώ) για:

— την προσαρμογή των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων στις υγειονομικές προδιαγραφές και τις προδιαγραφές υγιεινής σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος της 14ης Ιανουαρίου 1997, αριθ. 54, για τη θέσπιση του κανονισμού εφαρμογής των οδηγιών 92/46/ΕΟΚ και 92/47/ΕΟΚ σε θέματα σχετικά με την παραγωγή και τη διάθεση γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων στο εμπόριο,

— τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας στον τόπο εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 626, της 19ης Σεπτεμβρίου 1994, και των περαιτέρω τροποποιήσεών του, για την εφαρμογή των οδηγιών 89/391/ΕΟΚ, 89/654/ΕΟΚ, 89/655/ΕΟΚ, 89/656/ΕΟΚ, 90/269/ΕΟΚ, 90/270/ΕΟΚ, 90/394/ΕΟΚ, 90/679/ΕΟΚ, 93/88/ΕΟΚ, 97/42/ΕΚ και 1999/38/ΕΚ σχετικά με τη βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία,

[1] ΕΕ C 354 της 13.12.2001, σ. 18.

— την προσαρμογή στις προδιαγραφές που αφορούν τους ελέγχους κατά την παραγωγή τροφίμων, σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος αριθ. 155, της 26ης Μαΐου 1997, για την εφαρμογή των οδηγιών 93/43/ΕΟΚ και 96/3/ΕΚ σχετικά με την υγιεινή των τροφίμων.

(7) Ειδικότερα, αναφέρονται ιδίως μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών:

— έργα για την κατασκευή ή/και την προσαρμογή εγκαταστάσεων επεξεργασίας υγρής κόπρου,

— έργα κατασκευής ή/και προσαρμογής εγκαταστάσεων συλλογής και συντήρησης γάλακτος,

— έργα για την κατασκευή ή/και την προσαρμογή ηλεκτρικών εγκαταστάσεων,

— έργα για την κατασκευή ή/και την προσαρμογή εγκαταστάσεων υγιεινής,

— έργα για την κατασκευή ή/και την προσαρμογή εγκαταστάσεων στέγασης των ζώων,

— έργα για την κατασκευή ή/και την προσαρμογή εγκαταστάσεων για τη συλλογή και διατήρηση των ειδών διατροφής,

— η αντικατάσταση μη υγιεινών υλικών κατασκευής με άλλα υγιεινότερα υλικά.

(8) Στο πλαίσιο αυτών των θέσεων δαπανών, η ενίσχυση θα καλύψει τις δαπάνες σχεδιασμού και κατασκευής, την αγορά υλικού και «άλλων δαπανών» (τα οποία αναφέρονται με την έκφραση «και τα λοιπά» στο κείμενο της κοινοποίησης).

(9) Τα μέγιστα προβλεπόμενα ύψη ενισχύσεως είναι εκείνα που προβλέπονται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου [1].

(10) Δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι οι άμεσοι καλλιεργητές και κυρίως οι γεωργοί-επιχειρηματίες, μεμονωμένοι ή συνεταιριζόμενοι, οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο Εμπορικό Επιμελητήριο του Campobasso.

(11) Ο προβλεπόμενος για τη χρηματοδότηση αυτών των ενισχύσεων προϋπολογισμός ανέρχεται σε 150 εκατ. ITL (77 468 ευρώ). Το καθεστώς θα εφαρμόζεται έως την εξάντληση του διαθέσιμου προϋπολογισμού.

(12) Οι προβλεπόμενες με την απόφαση ενισχύσεις δε θα είναι συσσωρεύσιμες με άλλες ενισχύσεις που προβλέπονται για τους ίδιους σκοπούς. Προς τούτο, ο δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλει δήλωση ανάληψης ευθύνης, στην οποία αναλαμβάνει να μη ζητήσει άλλες ενισχύσεις για την ίδια παρέμβαση. Οι δηλώσεις αυτές θα αποτελέσουν αντικείμενο τακτικών ελέγχων.

2. **Τα επιχειρήματα της Επιτροπής στο πλαίσιο της κίνησης της διαδικασίας εξέτασης**

(13) Η Επιτροπή κίνησε τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης γιατί διατηρούσε αμφιβολίες ως προς τη συμβατότητα του καθεστώτος με την κοινή αγορά. Οι αμφιβολίες αυτές ήσαν οι ακόλουθες:

A. *Αμφιβολίες σχετικά με το χαρακτήρα των επενδύσεων που αποτελούν αντικείμενο των ενισχύσεων*

(14) Στις πληροφορίες τις οποίες παρέσχον πριν από την κίνηση της διαδικασίας, οι ιταλικές αρχές διευκρίνιζαν ότι τα μέγιστα επιλέξιμα ποσά ενίσχυσης θα ήσαν εκείνα που ορίζονται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, τα οποία ανταποκρίνονται σε όσα ορίζονται στο σημείο 4.1 των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις στο γεωργικό τομέα [2] (αποκαλούμενες στο εξής «κατευθυντήριες γραμμές»), όσον αφορά τις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι τελευταίες αυτές παρέπεμπαν επίσης στο μέτρο 4.9 του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

(15) Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις αναφορές και την παραπομπή αυτή, τα εφαρμόσιμα ποσοστά ενίσχυσης θα ήσαν επομένως τα ακόλουθα: 40 % στις μη μειονεκτικές περιοχές και 50 % στις μειονεκτικές περιοχές, με αύξηση πέντε εκατοστιαίων μονάδων και στις δύο περιπτώσεις, στην περίπτωση κατά την οποία οι επενδύσεις πραγματοποιούνται από νέους γεωργούς.

(16) Οι υπό συζήτηση ενισχύσεις θα αναφέρονταν σε τρία σημεία των κατευθυντηρίων γραμμών:

— το σημείο 4.1, το οποίο αφορά τις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις,

— το σημείο 4.2, το οποίο αφορά τις επενδύσεις στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων (η εφαρμοσιμότητα των διατάξεων του σημείου αυτού δε μπορεί να αποκλειστεί γιατί, σύμφωνα με τις πληροφορίες που παρέσχον οι ιταλικές αρχές, δικαιούχοι των ενισχύσεων είναι οι άμεσοι καλλιεργητές και οι επιχειρηματίες στο γεωργικό τομέα· σύμφωνα με το άρθρο 2135 του ιταλικού αστικού κώδικα, «θεωρείται επιχειρηματίας στο γεωργικό τομέα οποιοσδήποτε ασκεί δραστηριότητα άμεσα συνδεόμενη με την καλλιέργεια ενός αγρού, τη δασοκαλλιέργεια και την κτηνοτροφία και συναφείς δραστηριότητες», και οι τελευταίες αυτές θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων),

[1] ΕΕ L 160 της 26.6.1999, σ. 80· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2223/2004 (ΕΕ L 379 της 24.12.2004, σ. 1).

[2] ΕΕ C 28 της 1.2.2000, σ. 2· διορθωτικό στην ΕΕ C 232 της 12.8.2000, σ. 17.

— το σημείο 4.3, όσον αφορά τη διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων που παραπέμπει στα προαναφερθέντα σημεία 4.1 και 4.2.

(17) Στην επιστολή τους, της 7ης Αυγούστου 2001, οι υπηρεσίες της Επιτροπής είχαν ζητήσει από τις ιταλικές αρχές να αποδείξουν λεπτομερώς την τήρηση των διατάξεων καθενός των σημείων, αναλόγως του τύπου του αντιστοίχου δικαιούχου. Στην επιστολή τους, της 11ης Σεπτεμβρίου 2001, οι ιταλικές αρχές αρκέσθηκαν να απαντήσουν ότι δε θα παρέβλεπαν τους κοινοτικούς κανόνες και διατάξεις, και ότι προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθότερη τήρηση αυτών των κανόνων η περιφέρεια θα υιοθετούσε την ίδια προσέγγιση με εκείνη που είχε υιοθετηθεί για τη διαχείριση των κεφαλαίων του ΕΓΤΠΕ — τμήμα Προσανατολισμού.

(18) Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την απάντηση, η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να αναρωτηθεί ως προς την τήρηση των διατάξεων των προαναφερθέντων σημείων των κατευθυντηρίων γραμμών.

Β. *Αμφιβολίες ως προς το χαρακτήρα και το ποσοστό χρηματοδότησης ορισμένων επιλέξιμων δαπανών*

(19) Ενώ, αφενός μεν, ήταν δυνατό να υποτεθεί ότι τα ποσοστά ενίσχυσης θα τηρούνταν ανεξάρτητα από το εφαρμοζόμενο σημείο των κατευθυντηρίων γραμμών, εφόσον, σε περίπτωση μέτρων σχετικών με τη μεταποίηση-εμπορία γεωργικών προϊόντων, η Molise αποτελεί μέρος των περιφερειών του στόχου 1 και μπορεί, υπό την ιδιότητα αυτή, να τύχει ποσοστού ενισχύσεως 50 % — το οποίο δεν υπερβαίνει το μέγιστο προβλεπόμενο ποσοστό από τις ιταλικές αρχές στην αρχική τους κοινοποίηση, από την άλλη μεριά δε διευκρινιζόταν το μέρος των επιλέξιμων δαπανών στις δαπάνες προγραμματισμού, ενώ το τελευταίο αυτό περιορίζεται από τις κατευθυντήριες γραμμές στο 12 % των άλλων θέσεων επιλέξιμων δαπανών.

Στο στάδιο της κίνησης της διαδικασίας, ήταν αδύνατο να προσδιορισθεί ο χαρακτήρας ορισμένων δαπανών αποκαλουμένων «και τα λοιπά» στην κοινοποίηση.

(20) Δεν ήταν επομένως δυνατό να αποκλειστεί ότι ορισμένες δαπάνες οι οποίες εμπίπτουν σ' αυτήν την κατηγορία δεν είναι επιλέξιμες και ότι οι ενισχύσεις που τις αφορούν αποτελούν ενισχύσεις στη λειτουργία, ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Γ. *Αμφιβολίες σχετικές με την αξιοπιστία των κριτηρίων αξιολόγησης της οικονομικής βιωσιμότητας των δικαιούχων και της τήρησης εκ μέρους των τελευταίων αυτών των ελάχιστων προδιαγραφών σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων.*

(21) Στα σημεία 4.1 και 4.2 των κατευθυντήριων γραμμών διευκρινίζεται ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που δικαιούνται ενισχύσεων πρέπει να έχουν κριθεί βιώσιμες με βάση τις προοπτικές τους και να τηρούν τις ελάχιστες προδιαγραφές σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων. Επιπλέον, δε μπορούν να χορηγηθούν ενισχύσεις παρά μόνο για προϊόντα τα οποία βρίσκουν διεξόδους στις αγορές. Το θέμα των διεξόδων δε φαινόταν να αποτελεί πρόβλημα, εφόσον είχαν καθορισθεί ακριβή κριτήρια στο περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή και στο οποίο το σχέδιο αυτό αναφέρεται.

(22) Όσον αφορά το θέμα της αποδοτικότητας, οι ιταλικές αρχές είχαν παραπέμψει στο μέτρο 4.9 του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή, το οποίο παρέπεμπε και αυτό στο συμπληρωματικό προγραμματισμό για τα προς εφαρμογήν κριτήρια. Από τη μελέτη του τελευταίου αυτού, διεφάνη ότι οι χρησιμοποιούμενοι δείκτες θα ήσαν το μεικτό εισόδημα και ο αριθμός μονάδων εργασίας (UTH) της εκμετάλλευσης. Για να θεωρείται βιώσιμη η εκμετάλλευση θα έπρεπε να παρουσιάζει μεικτό εισόδημα τουλάχιστον 4 ή 6 «μονάδων οικονομικής διάστασης μεικτού εισοδήματος», ανάλογα με την περιοχή, και να απασχολεί τουλάχιστον μία UTH. Η βάση αυτή αξιολόγησης αποδείχθηκε αρκετά ασαφής γιατί, λαμβάνοντας υπόψη τις διαθέσιμες πληροφορίες, δεν ήταν δυνατό να γνωρίζει κανείς τι αντιπροσωπεύει μία «μονάδα οικονομικής διάστασης μεικτού εισοδήματος». Άλλωστε, ο αριθμός των UTH της εκμετάλλευσης δεν είναι αναγκαστικά αντιπροσωπευτικός της αποδοτικότητάς της. Η Επιτροπή αμφέβαλε κατά συνέπεια, κατά το στάδιο της κίνησης της διαδικασίας, για την αξιοπιστία της βάσης αξιολόγησης της βιωσιμότητας των δικαιούχων.

(23) Όσον αφορά την τήρηση των ελάχιστων απαιτήσεων σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων, η Επιτροπή παρατήρησε ότι οι ενισχύσεις προβλέπονταν για τη χρηματοδότηση έργων δυνάμει διαταγμάτων για τη μεταφορά οδηγιών οι οποίες, στο συμπληρωματικό προγραμματισμό, αποτελούν μέρος των ελάχιστων προδιαγραφών που πρέπει να τηρούνται από τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις προκειμένου οι τελευταίες αυτές να μπορούν να τύχουν ενισχύσεως στο πλαίσιο του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος.

(24) Από την οπτική γωνία των κανόνων που εφαρμόζονται σε θέματα κρατικών ενισχύσεων, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις οφείλουν επίσης να τηρούν τις προαναφερθείσες ελάχιστες προδιαγραφές για να μπορούν να επωφελούνται από τις ενισχύσεις. Στο σημείο 4.1.1.3 των κατευθυντηρίων γραμμών αναφέρεται επιπλέον ότι, όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται για να συμμορφωθούν με τις ελάχιστες προδιαγραφές που έχουν θεσπισθεί πρόσφατα σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγηθούν για την υλοποίηση αυτού του στόχου. Διευκρινίζεται επίσης ότι, στην περίπτωση αυτή, θα λαμβάνονται υπόψη οι προθεσμίες που ορίζονται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1750/1999 της Επιτροπής, της 23ης Ιουλίου 1999, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999 του Συμβουλίου, για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) [1].

(25) Στην επιστολή τους, της 7ης Αυγούστου 2001, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζητούσαν από τις ιταλικές αρχές ποιες θα ήσαν οι νέες προδιαγραφές που επρόκειτο να θεσπιστούν και εντός ποιας προθεσμίας θα θεσπίζονταν. Στην απάντησή τους, οι ιταλικές αρχές ανέφεραν ότι επρόκειτο να ζητηθεί μία πραγματογνωμοσύνη προκειμένου να ελεγχθεί η τήρηση των ελάχιστων προδιαγραφών που ορίζονται από την ισχύουσα εθνική, περιφερειακή και κοινοτική νομοθεσία.

[1] ΕΕ L 214 της 13.8.1999, σ. 31· κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1763/2001 (ΕΕ L 239 της 7.9.2001, σ. 10).

(26) Η πληροφορία αυτή δεν αποτελούσε ωστόσο απάντηση στα ερωτήματα τα οποία είχαν θέσει οι υπηρεσίες της Επιτροπής, υπό την έννοια ότι δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστούν ποιες νέες προδιαγραφές θα μπορούσαν να θεσπιστούν και εντός ποιας προθεσμίας. Κατά το στάδιο της κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή δεν μπορούσε επομένως να αποκλείσει ότι οι προβλεπόμενες ενισχύσεις προορίζονταν να χρηματοδοτήσουν αποκλειστικά και μόνο την προσαρμογή στις προδιαγραφές οι οποίες θα έπρεπε να είχαν ήδη εφαρμοσθεί και οι οποίες αποτελούσαν μέρος των ελάχιστων προδιαγραφών που πρέπει έτσι και αλλιώς να τηρούν οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις πριν επωφεληθούν ενισχύσεων. Μια ενίσχυση η οποία χορηγείται σε επιχειρήσεις που παραβαίνουν τις κοινοτικές προδιαγραφές δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως συμβατή με την κοινή αγορά.

(27) Σ' αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή διατηρούσε σοβαρές αμφιβολίες ως προς την τήρηση, από τους τυχόν δικαιούχους, των ελάχιστων προδιαγραφών σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων που αναφέρονται στις κατευθυντήριες γραμμές και ως εκ τούτου ως προς την επιλεξιμότητα όχι μόνον των προς κάλυψη δαπανών αλλά και ως προς τους ίδιους τους δικαιούχους.

Δ. *Αμφιβολίες ως προς την αναδρομική ισχύ των ενισχύσεων*

(28) Οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζήτησαν από τις ιταλικές αρχές να διασφαλίσουν ότι τα προβλεπόμενα από την εν λόγω απόφαση μέτρα θα εφαρμόζονταν σύμφωνα με την αρχή της μη αναδρομικότητας που αναφέρεται στο σημείο 3.6 των κατευθυντηρίων γραμμών και να δεσμευθούν να μη χορηγήσουν ενισχύσεις για δραστηριότητες ή έργα τα οποία άρχισαν πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης εκ μέρους του δικαιούχου και την αποδοχή της με δεσμευτική ισχύ από τις αρμόδιες αρχές, μετά την έγκριση του καθεστώτος ενισχύσεων από την Επιτροπή.

(29) Από τις πληροφορίες τις οποίες διαβίβασαν οι ιταλικές αρχές προκύπτει ότι καμιά ενίσχυση δεν έχει ακόμη καταβληθεί ούτε θα καταβληθεί πριν εγκριθεί το καθεστώς από την Επιτροπή· ωστόσο, η τελευταία απάντηση την οποία παρέσχον οι αρχές αυτές δεν περιέχει τη ζητηθείσα δέσμευση να μη χορηγήσουν ενισχύσεις για δραστηριότητες ή για έργα η πραγματοποίηση των οποίων άρχισε πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης εκ μέρους του δικαιούχου και την έγκρισή της με δεσμευτική ισχύ από τις αρμόδιες αρχές. Η Επιτροπή δε μπορούσε επομένως να αποκλείσει, κατά το στάδιο της κίνησης της διαδικασίας, ότι οι αναδρομικές ενισχύσεις, δίχως κίνητρο, θα μπορούσαν να χορηγηθούν στο πλαίσιο του καθεστώτος. Αυτός ήταν ο λόγος που την οδήγησε να αμφιβάλει και στο επίπεδο αυτό για τη συμβατότητα των προβλεπόμενων ενισχύσεων με την κοινή αγορά.

III. **ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ**

(30) Η Ιταλία δε διαβίβασε καμιά παρατήρηση στις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με την εν λόγω ενίσχυση, μετά την απόφαση κίνησης της διαδικασίας σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 88 παράγραφος 2 της συνθήκης. Η Επιτροπή δεν έλαβε παρατηρήσεις ούτε από τρίτους ενδιαφερομένους.

IV. **ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ**

1. **Ύπαρξη της ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης**

(31) Δυνάμει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εφόσον επηρεάζουν αρνητικά τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών, οι ενισχύσεις που χορηγούνται από τα κράτη ή μέσω κρατικών πόρων υπό οιαδήποτε μορφή οι οποίες στρεβλώνουν ή απειλούν να στρεβλώσουν τον ανταγωνισμό ευνοώντας ορισμένες εκμεταλλεύσεις ή ορισμένες παραγωγές.

(32) Τα εν λόγω μέτρα ανταποκρίνονται σ' αυτόν τον προσδιορισμό με την έννοια ότι ευνοούν ορισμένες παραγωγές (τις βασικές γεωργικές παραγωγές, εφόσον οι επενδύσεις πραγματοποιούνται σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής) και ότι μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τις συναλλαγές λόγω του ευρέος φάσματος προϊόντων που καλύπτουν (χάριν παραδείγματος αναφέρεται ότι η Ιταλία πραγματοποίησε συναλλαγές γεωργικών προϊόντων για ποσόν ύψους 15 222 δισεκατ. ECU σε εισαγωγές και 9 679 δισεκατ. ECU σε εξαγωγές το 1998· στη διάρκεια του ίδιου έτους, οι συναλλαγές γεωργικών προϊόντων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχονταν σε 128 256 δισεκατ. ECU για τις εισαγωγές και σε 132 458 δισεκατ. ECU για τις εξαγωγές).

(33) Το εν λόγω μέτρο εμπίπτει επομένως στον προσδιορισμό της κρατικής ενίσχυσης που δίδεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης.

(34) Η απαγόρευση χορήγησης κρατικής ενισχύσεως δεν είναι δίχως όρους. Στο υπό συζήτηση θέμα, οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 2 της συνθήκης είναι προφανώς μη εφαρμόσιμες και οι ιταλικές αρχές δεν τις επικαλέστηκαν καθόλου.

(35) Το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της συνθήκης είναι επίσης μη εφαρμόσιμο γιατί η ενίσχυση δεν προοριζόταν να ευνοήσει την οικονομική ανάπτυξη περιφερειών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι αφύσικα χαμηλό ή στις οποίες παρατηρείται σοβαρή υποαπασχόληση.

(36) Όσον αφορά το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο β) της συνθήκης, η εν λόγω ενίσχυση δεν προορίζεται να προωθήσει την πραγματοποίηση ενός σημαντικού έργου κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος ή να εξομαλύνει μια σοβαρή διαταραχή της οικονομίας ενός κράτους μέλους.

(37) Όσον αφορά το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο δ) της συνθήκης, η εν λόγω ενίσχυση δεν αφορά τους στόχους που αναφέρονται σ' αυτήν τη διάταξη.

(38) Λαμβάνοντας υπόψη τον χαρακτήρα των μέτρων που περιγράφονται παραπάνω, η μόνη παρέκκλιση που είναι δυνατό να επικαλεστεί κανείς είναι εκείνη που αναφέρεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης, δυνάμει της οποίας είναι δυνατό να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά οι ενισχύσεις, στόχος των οποίων είναι η διευκόλυνση της ανάπτυξης ορισμένων δραστηριοτήτων υπό τον όρο ότι δεν αλλοιώνουν τους όρους συναλλαγών προς μια αντίθετη κατεύθυνση από εκείνη του κοινού συμφέροντος.

2. **Εξέταση της συμβατότητας της ενίσχυσης**

(39) Η εν λόγω απόφαση πρέπει να εξετασθεί με βάση τις κατευθυντήριες γραμμές στο μέτρο στο οποίο στοχεύει στη θέσπιση ενός καθεστώτος ενισχύσεων στις επενδύσεις στο γεωργικό τομέα και έχει κοινοποιηθεί τακτικά δυνάμει του άρθρου 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(40) Πράγματι, στο σημείο 23.3 των εν λόγω κατευθυντηρίων γραμμών ορίζεται ότι οι τελευταίες αυτές εφαρμόζονται στις νέες κρατικές ενισχύσεις στο γεωργικό τομέα συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που κοινοποιήθηκαν από τα κράτη μέλη στην Επιτροπή αλλά η τελευταία δεν έχει ακόμη αποφανθεί σχετικά με αυτές, με ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2000.

(41) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1/2004 της Επιτροπής, της 23ης Δεκεμβρίου 2003, για την εφαρμογή των άρθρων 87 και 88 της συνθήκης στις κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία των γεωργικών προϊόντων [1], δεν είναι εφαρμόσιμος στο υπό συζήτηση θέμα γιατί οι πληροφορίες που δόθηκαν σχετικά με τους δικαιούχους δεν επιτρέπουν να προσδιοριστεί με ακρίβεια σε όλες τις περιπτώσεις αν πρόκειται πράγματι για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που μπορούν να τύχουν της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού [2].

(42) Στις πληροφορίες τις οποίες παρέσχον, οι ιταλικές αρχές διευκρίνισαν ότι τα μέγιστα αποδεκτά ποσά ενισχύσεων θα είναι εκείνα που ορίζονται στο άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999, που αντιστοιχούν σε εκείνα που ορίζονται στο σημείο 4.1 σχετικά με τις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις. Οι ιταλικές αρχές παραπέμπουν άλλωστε στο μέτρο 4.9 του περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος, το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά και μόνο στις επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

(43) Λαμβάνοντας υπόψη τις προαναφερθείσες διευκρινίσεις και τη σχετική παραπομπή, τα εφαρμόσιμα ποσοστά ενίσχυσης θα είναι επομένως τα ακόλουθα: 40 % στις μη μειονεκτικές περιοχές και 50 % στις μειονεκτικές περιοχές, με προσαύξηση πέντε εκατοστιαίων μονάδων και στις δύο περιπτώσεις εφόσον οι επενδύσεις πραγματοποιούνται από νέους γεωργούς.

(44) Ωστόσο, οι εν λόγω ενισχύσεις είναι δυνατό να αναφέρονται σε τρεις τύπους επενδύσεων, οι συνθήκες έγκρισης των οποίων ορίζονται σε διάφορα σημεία των κατευθυντηρίων γραμμών:

— επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις (σημείο 4.1),

— επενδύσεις στον τομέα μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων (σημείο 4.2),

— επενδύσεις για την προώθηση της διαφοροποίησης των γεωργικών δραστηριοτήτων (σημείο 4.3 το οποίο παραπέμπει στα σημεία 4.1 και 4.2).

(45) Σύμφωνα με το σημείο 4.1 των κατευθυντηρίων γραμμών, οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ των επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις μπορούν να χορηγηθούν υπό τον όρο ότι πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) η επένδυση έχει τουλάχιστον έναν από τους ακόλουθους στόχους: μείωση των δαπανών παραγωγής, βελτίωση και εκ νέου μετατροπή της παραγωγής, βελτίωση της ποιότητας, προστασία και βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος, τήρηση των όρων υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων και προώθηση της διαφοροποίησης των γεωργικών δραστηριοτήτων·

β) το ποσοστό της ενίσχυσης περιορίζεται σε 40 % (50 % στις μειονεκτικές περιοχές). Ωστόσο, εάν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται από νέους γεωργούς στη διάρκεια των πέντε ετών που ακολουθούν την εγκατάστασή τους, τα μέγιστα αυτά ποσά μπορούν να ανέλθουν σε 45 % και 55 %, αντιστοίχως·

γ) η ενίσχυση στις επενδύσεις χορηγείται μόνο στις εκμεταλλεύσεις η αποδοτικότητα των οποίων μπορεί να αποδειχθεί μετά από αξιολόγηση των προοπτικών και των οποίων ο κάτοχος διαθέτει τις αναγκαίες γνώσεις και επαγγελματικές ικανότητες. Επιπλέον, η εκμετάλλευση πρέπει να ανταποκρίνεται στις ελάχιστες κοινοτικές προδιαγραφές σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων·

δ) οι επενδύσεις στόχος των οποίων είναι η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας επιδοτούνται αποκλειστικά και μόνον εφόσον μπορούν να βρεθούν φυσιολογικές διέξοδοι στις αγορές για τα εν λόγω προϊόντα·

ε) οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν αποκλειστικά και μόνο: την κατασκευή, την αγορά ή τη βελτίωση ακινήτων· τα νέα μηχανήματα και εξοπλισμούς συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων πληροφορικής· τις γενικές δαπάνες, παραδείγματος χάρη, αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, τις μελέτες σκοπιμότητας, την αγορά διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και αδειών, έως μέγιστο ποσοστό 12 % των προαναφερθεισών δαπανών· την αγορά γης, συμπεριλαμβανομένων και των δικαστικών εξόδων, φόρων και δαπανών καταχώρισης·

[1] ΕΕ L 1 της 3.1.2004, σ. 1.
[2] Βλέπε άρθρο 20 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο του κανονισμού.

στ) οι επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνουν συνολικά τα όρια των συνολικών επιλέξιμων επενδύσεων, τα οποία ορίζονται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999.

(46) Όσον αφορά τις επενδύσεις σχετικά με τη μεταποίηση και εμπορία των γεωργικών προϊόντων, κατά την έννοια του σημείου 4.2 των κατευθυντηρίων γραμμών, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγηθούν αρκεί να πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) η αποδοτικότητα των δικαιούχων εκμεταλλεύσεων αποδεικνύεται με βάση μια αξιολόγηση των προοπτικών·

β) οι δικαιούχες εκμεταλλεύσεις ανταποκρίνονται τουλάχιστον στις ελάχιστες απαιτήσεις σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων. Ωστόσο, εάν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση σε νέες ελάχιστες απαιτήσεις σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής ή καλής διαβίωσης των ζώων, η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί για τη συμμόρφωση προς τις νέες αυτές απαιτήσεις·

γ) το ποσοστό ενίσχυσης δεν υπερβαίνει ποσοστό 40 % (50 % στις περιφέρειες του στόχου 1)·

δ) οι επιλέξιμες δαπάνες περιλαμβάνουν αποκλειστικά και μόνον: την κατασκευή, αγορά ή βελτίωση ακινήτων· τα νέα μηχανήματα και εξοπλισμούς συμπεριλαμβανομένων και των προγραμμάτων πληροφορικής· τις γενικές δαπάνες, παραδείγματος χάρη αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, τις μελέτες σκοπιμότητας, την αγορά διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας ή αδειών, έως μέγιστο ποσοστό 12 % των προαναφερθεισών δαπανών· την αγορά γης συμπεριλαμβανομένων δικαστικών εξόδων, φόρων και δαπανών καταχώρισης·

ε) δε χορηγούνται ενισχύσεις σε προϊόντα για τα οποία δε μπορούν να βρεθούν φυσιολογικές διέξοδοι στην αγορά·

στ) οι ενισχύσεις για επενδύσεις με επιλέξιμες δαπάνες ανώτερες από 25 εκατ. ευρώ αποτελούν αντικείμενο ειδικής κοινοποίησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης.

(47) Σύμφωνα με το σημείο 4.3, η συμβατότητα των ενισχύσεων στις επενδύσεις στόχος των οποίων είναι η προώθηση της διαφοροποίησης των γεωργικών δραστηριοτήτων πρέπει να αξιολογείται με βάση τους όρους που αναφέρονται στο σημείο 4.1 εφόσον το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών δεν υπερβαίνει το όριο που έχει καθορισθεί από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για τις συνολικές επιλέξιμες επενδύσεις κατά την έννοια του άρθρου 7 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1257/1999. Οσάκις παρατηρείται υπέρβαση του ποσού αυτού, εφαρμόζονται οι όροι που αναφέρονται στο σημείο 4.2 των κατευθυντηρίων γραμμών.

(48) Από την περιγραφή προκύπτει σαφώς ότι, ανεξαρτήτως από το χαρακτήρα των ενισχύσεων στις επενδύσεις που προβλέπονται από την απόφαση που αποτελεί αντικείμενο της κοινοποίησης, οι ιταλικές αρχές δεν εγγυώνται πολλούς από τους προαναφερθέντες όρους των κατευθυντηρίων γραμμών, στόχος των οποίων είναι να κρίνουν τη συμβατότητα των ενισχύσεων στις επενδύσεις με την κοινή αγορά, ήτοι:

α) τη διευκρίνιση του χαρακτήρα των επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται με την έκφραση «και τα λοιπά» και την εγγύηση της τήρησης του ανώτατου ορίου του 12 % των υπολοίπων επιλέξιμων δαπανών για το εκατοστιαίο ποσοστό των δαπανών σχεδιασμού·

β) την αξιοπιστία των κριτηρίων αξιολόγησης της οικονομικής αποδοτικότητας των δικαιούχων·

γ) την τήρηση εκ μέρους των δικαιούχων των ελάχιστων απαιτήσεων σε θέματα περιβάλλοντος, υγιεινής και καλής διαβίωσης των ζώων·

δ) τον αποκλεισμό οιασδήποτε δυνατότητας χορήγησης ενισχύσεων με αναδρομική ισχύ που δεν προσφέρουν δημιουργία κινήτρων στο πλαίσιο του καθεστώτος.

(49) Επιπλέον, οι ιταλικές αρχές δεν ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση της Επιτροπής η οποία τους κοινοποιήθηκε με επιστολή της τελευταίας στις 13 Νοεμβρίου 2001 να υποβάλουν παρατηρήσεις ή συμπληρωματικές πληροφορίες.

(50) Ως εκ τούτου η Επιτροπή δεν έλαβε συμπληρωματικές πληροφορίες ικανές να διαλύσουν τις αμφιβολίες οι οποίες ανέκυψαν σχετικά με τις ενισχύσεις στις οποίες αναφέρεται η κίνηση της διαδικασίας που προβλέπεται από το άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης.

(51) Με βάση το προαναφερθέν σκεπτικό, η Επιτροπή θεωρεί ότι το κοινοποιηθέν μέτρο είναι ασυμβίβαστο με την κοινοτική νομοθεσία σε θέματα ανταγωνισμού και ιδίως με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της συνθήκης.

V. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(52) Με βάση τα προαναφερόμενα είναι δυνατό να συναχθεί ότι οι προβλεπόμενες από την εν λόγω απόφαση ενισχύσεις αποτελούν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης και δε μπορούν να τύχουν καμιάς από τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 87 παράγραφος 3.

(53) Εφόσον η απόφαση αριθ. 629 της τοπικής αυτοδιοίκησης του Campobasso, της 29ης Δεκεμβρίου 1999, κοινοποιήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 88 παράγραφος 3 της συνθήκης και εφόσον δεν παρεσχέθη, με βάση τις πληροφορίες που διαβιβάστηκαν από τις ιταλικές αρχές, καμιά ενίσχυση στο πλαίσιο του εν λόγω καθεστώτος, δεν υπάρχει λόγος να ζητηθεί η ανάκτηση των ενισχύσεων που προβλέπονται από την εν λόγω απόφαση,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Οι ενισχύσεις τις οποίες προτίθεται να χορηγήσει η Ιταλία με βάση την απόφαση αριθ. 629 της τοπικής αυτοδιοίκησης του Campobasso, της 29ης Δεκεμβρίου 1999, στόχος των οποίων είναι η χρηματοδότηση των γεωργικών δραστηριοτήτων για τη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και του βιοτικού επιπέδου των συναλλασσομένων στο γεωργικό τομέα, είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά.

Οι εν λόγω ενισχύσεις δε μπορούν επομένως να χορηγηθούν.

Άρθρο 2

Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ιταλία πρέπει να ενημερώσει την Επιτροπή σχετικά με τα μέτρα που προτίθεται να λάβει προκειμένου να συμμορφωθεί με την απόφαση.

Άρθρο 3

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ιταλική Δημοκρατία.

Βρυξέλλες, 7 Μαΐου 2004.

Για την Επιτροπή

Franz FISCHLER

Μέλος της Επιτροπής